GENERALINIO ADVOKATO
PRIIT PIKAMÄE IŠVADA,
pateikta 2023 m. vasario 16 d.[1]

Byla C-567/21

BNP Paribas SA
prieš
TR

(*Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 – 33 ir 36 straipsniai – Teismo sprendimų pripažinimas – Pripažinimas kaip papildomas klausimas – Nacionalinė reikalavimų koncentravimo taisyklė – *Res judicata* galia – *Res judicata* galia grindžiamas prieštaravimas – Sąvokos „pagrindas“ ir „dalykas“

I. Įžanga

1. Šioje byloje *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) pateikė Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001[2] 33 ir 36 straipsnių išaiškinimo.

2. Trys prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimai suteikia Teisingumo Teismui galimybę patikslinti pirmojoje valstybėje narėje priimto sprendimo, kurio pripažinimu remiamasi papildomai, *res judicata* galios ribas siekiant užginčyti antrojoje valstybėje narėje pareikštą naują ieškinį. Kalbant konkrečiau, Teisingumo Teismo prašoma aplinkybėmis, kurios yra plačiai apsvarstytos doktrinoje[3], apibrėžti atitinkamai Sąjungos ir nacionalinės teisės vaidmenį nustatant kilmės valstybės narės teismo priimto sprendimo *res judicata* galios apimtį[4].

[1] Originalo kalba: prancūzų.

[2] 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42).

[3] Žr., be kita ko, Turmo, A., „L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne“, Bruylant, Bruxelles, 2017; Kessedjian, C., „L'autorité de la chose jugée et l'effectivité du droit européen“, *ERA Forum*, nº 11, 2010, p. 263 ir paskesni; Menétrey, S. ir Cuniberti, G., „Saisie conservatoire en France sur des biens gelés par une injonction *Mareva* chypriote: le (faible) jeu de l'autorité de chose jugée“, *Revue critique de droit international privé*, 2019, p. 215 ir paskesni.

[4] Pažymėtina, kad šis klausimas taip pat nagrinėjamas byloje *Recamier* (C-707/21, šiuo metu bylos nagrinėjimas sustabdytas), kurioje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausė, „ar savarankiška *res judicata* galios apibrėžtis apima visas jos sąlygas ir pasekmes“, ar „tam tikrai jos daliai gali būti taikoma tik bylą nagrinėjančio teismo šalies teisė ir (arba) sprendimą priėmusio teismo teisė?“. Dėl šios antrosios bylos žr. Bléry, C., „Quelle autonomie de la notion d'autorité de la chose jugée?: droit de l'Union versus droit français“, *Dalloz actualité*, 2021 m. gruodžio 1 d.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

3. Šioje byloje svarbūs Reglamento Nr. 44/2001 27, 33 ir 36 straipsniai.

B. Nacionalinė teisė

1. Prancūzijos teisė

4. Pagal *Code du travail* (Darbo kodeksas) L.1234-5 straipsnio pirmą pastraipą, jeigu darbuotojas nedirba per įspėjimo laikotarpį, jis turi teisę gauti kompensacinę išmoką, išskyrus atvejus, kai jis padarė šiurkštų darbo pareigų pažeidimą.

5. Darbo kodekso L.1234-9 straipsnio pirmoje pastraipoje nurodyta:

„Kai pagal neterminuotą darbo sutartį įdarbintas darbuotojas, kuris pas tą patį darbdavį nepertraukiamai dirbo aštuonis mėnesius, yra atleidžiamas iš darbo, jis turi teisę gauti išeitinę kompensaciją, išskyrus jei padarė šiurkštų darbo pareigų pažeidimą.“

6. Pagal Darbo kodekso L.1235-3 straipsnį, jeigu darbuotojas atleidžiamas dėl pagrindo, kuris nėra realus ir rimtas, teismas gali pasiūlyti grąžinti darbuotoją į darbą, išlaikant įgytas lengvatas. Jei viena iš šalių tokiam grąžinimui prieštarauja, teismas darbuotojui skiria kompensaciją, kurią turi sumokėti darbdavys.

7. Darbo kodekso R.1452-6 straipsnio redakcijoje, galiojusioje iki 2016 m. gegužės 20 d. Dekreto Nr. 2016-660[5], buvo nustatyta:

„Visi reikalavimai, susiję su darbo sutartimi tarp tų pačių šalių, nesvarbu, ar juos teikia ieškovas, ar atsakovas, nagrinėjami viename teisminiame procese.

Ši taisyklė netaikoma, kai reikalavimų pagrindas atsirado arba paaiškėjo po kreipimosi į *Conseil de prud'hommes* [(Darbo bylų teismas)].“

2. Jungtinės Karalystės teisė

8. *Employment Rights Act 1996* (1996 m. Darbuotojų teisių įstatymas) 98 straipsnyje nurodyta:

„1. Darbdavys, pagal šios dalies nuostatas priimdamas sprendimą dėl darbuotojo atleidimo iš darbo pagrįstumo arba nepagrįstumo, turi įrodyti.

a) atleidimo iš darbo pagrindą (arba, jeigu jų yra keli, tą, kuris yra pagrindinis) ir

b) kad tai yra 2 dalyje nurodytas pagrindas arba kitas esminis pagrindas, kuriuo galima pateisinti darbuotojo atleidimą iš užimamų pareigų.

[5] JORF, Nr. 0120, tekstas Nr. 30, 2016 m. gegužės 25 d.

2. Ši dalis taikoma pagrindui, jeigu jis:

<…>

b) susijęs su darbuotojo elgesiu.

<…>

4. Darbdaviui įvykdžius 1 dalies reikalavimus, sprendimas, kad atleidimas iš darbo yra pagrįstas arba nepagrįstas (atsižvelgiant į darbdavio nurodytą pagrindą):

a) priklauso nuo to, ar atitinkamomis aplinkybėmis (įskaitant darbdavio įmonės dydį ir administracinius išteklius) darbdavys elgėsi pagrįstai, tokį pagrindą laikydamas tinkamu darbuotojui atleisti, ir

b) priimamas laikantis teisingumo principo ir atsižvelgiant į atvejo pagrįstumą.

<…>“

9. Šio įstatymo 118 straipsnyje numatyta, kad jeigu teismas skiria kompensaciją už nepagrįstą atleidimą iš darbo pagal 112 straipsnio 4 dalį ir 117 straipsnio 3 dalį, šią kompensaciją sudaro a) pagrindinė išmoka (apskaičiuojama pagal 119–122 ir 126 straipsnius) ir b) kompensacinė išmoka (apskaičiuojama pagal 123, 124, 124A ir 126 straipsnius).

III. Faktinės ginčo aplinkybės, pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10. TR 1998 m. rugpjūčio 25 d. įsidarbino Londone bendrovėje BNP (dabar – *BNP Paribas*) „senior dealer“, sudaręs darbo sutartį, kuriai taikoma Anglijos teisė.

11. 2009 m. balandžio 2 d. TR su šia bendrove pasirašė neterminuotą darbo sutartį, sudarytą pagal Prancūzijos teisę, dėl komandiravimo į Singapūrą. Pagal 2010 m. rugpjūčio 16 d. darbo sutarties pakeitimą jis buvo paskirtas dirbti bendrovės *BNP Paribas* Londono filiale.

12. 2013 m. rugsėjo 30 d. TR buvo atleistas iš darbo dėl šiurkštaus pažeidimo, susijusio su faktinėmis aplinkybėmis, susiklosčiusiomis jo komandiruotės Singapūre laikotarpiu.

13. 2013 m. gruodžio 20 d. TR kreipėsi į *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas, Jungtinė Karalystė) ir šis teismas 2014 m. rugsėjo 26 d. sprendimu pripažino jo skundą dėl nepagrįsto atleidimo iš darbo (*complaint of unfair dismissal*) pagrįstu, priteisė 81 175 svarų sterlingų (maždaug 94 401,77 EUR) kompensacinę išmoką (*compensatory award*), o kitus klausimus, susijusius su žalos atlyginimo priemonėmis, nusprendė atidėti kitam teismo posėdžiui.

14. Visų pirma *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) pažymėjo, kad nors TR buvo nubaustas pagal Prancūzijos darbo kodeksą, bendrovės *BNP Paribas* advokatas sutiko, kad byla būtų nagrinėjama pagal 1996 m. Darbuotojų teisių įstatymą ir Jungtinės Karalystės jurisprudenciją.

15. Tada 2014 m. lapkričio 27 d. TR kreipėsi į *Conseil de prud'hommes de Paris* (Paryžiaus darbo bylų teismas, Prancūzija), prašydamas, be kita ko, priteisti iš bendrovės *BNP Paribas* kompensaciją už atleidimą iš darbo nesant realaus ir rimto pagrindo, išeitinę išmoką, kompensacinę išmoką už atleidimą iš darbo nevykdant pareigų per įspėjimo laikotarpį ir įvairias sumas, atitinkančias darbo sutartyje numatytas premijas ir priemokas. 2016 m. gegužės 17 d. sprendimu *Conseil de prud'hommes de Paris* (Paryžiaus darbo bylų teismas) pripažino šiuos reikalavimus nepriimtinais dėl *res judicata* galios.

16. 2019 m. gegužės 22 d. sprendimu *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas, Prancūzija) panaikino visą minėtą teismo sprendimą.

17. Iš *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas) sprendimo matyti, jog šis teismas konstatavo, kad *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) sprendimas turi *res judicata* galią tiek, kiek jame buvo nustatyta, kad atleidimas iš darbo nebuvo pagrįstas realiu ir rimtu pagrindu. Vis dėlto šis teismas nusprendė, kad prieš *Conseil de prud'hommes de Paris* (Paryžiaus darbo bylų teismas) pareikštus reikalavimus negalima remtis *res judicata* galia, ir priteisė iš bendrovės *BNP Paribas* kompensaciją už atleidimą iš darbo be realaus ir rimto pagrindo, išeitinę išmoką, kompensacinę išmoką už atleidimą iš darbo nevykdant pareigų per įspėjimo laikotarpį ir įvairias sumas, atitinkančias darbo sutartyje numatytas premijas ir priedus.

18. Motyvuodamas tokią išvadą, *Cour d'appel de Paris* (Paryžiaus apeliacinis teismas), be kita ko, pažymėjo, jog *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) pareikštame ieškinyje buvo aiškiai nurodyta, kad TR nereikalavo kompensacijos ir socialinių išmokų, susijusių su jo darbo sutarties nutraukimu, ir kad tokius reikalavimus jis pareikš kitame teisme. Tas teismas nusprendė, kad Prancūzijos teisme pareikšti reikalavimai nebuvo tokie patys ir jų pagrindas nebuvo toks pats kaip minėtame Jungtinės Karalystės teisme pareikštų reikalavimų.

19. Bendrovė *BNP Paribas* padavė kasacinį skundą *Cour de cassation* (Kasacinis teismas). Grįsdama savo skundą ji remiasi, be kita ko, Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsniu ir teigia, kad dėl Jungtinės Karalystės teismo priimto sprendimo Prancūzijos teismai negalėjo nagrinėti TR pareikštų reikalavimų. Tuo remdamasi, kasatorė teigia, kad, pirma, Prancūzijos teisme pateiktas prieštaravimas, grindžiamas užsienio teismo sprendimo *res judicata* galia, turi būti vertinamas atsižvelgiant į jo galią ir veiksmingumą toje valstybėje narėje, kurioje jis buvo priimtas. Antra, kasatorė teigia, kad valstybėje narėje priimto teismo sprendimo *res judicata* galia neleidžia kitoje valstybėje narėje pareikšti ieškinio dėl to paties dalyko, tuo pačiu pagrindu ir tarp tų pačių šalių.

20. Nagrinėdamas šį kasacinį skundą, *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) pažymi, kad bendrovė *BNP Paribas* remiasi „abuse of process" taisykle, įtvirtinta 1843 m. liepos 20 d. *Court of Chancery* (Kanclerio Teismas, Anglija ir Velsas, Jungtinė Karalystė) Sprendime *Henderson v. Henderson Court of Chancery*, pagal kurią „reikalaujama, kad tuo atveju, kai dėl šalių klausimo kyla ginčas jurisdikciją turinčiame teisme, visa jų byla turi būti nagrinėjama šiame teisme, kad iki galo būtų išspręsti visi šio klausimo aspektai (sprendimą galima skųsti apeliacine tvarka)" [6].

[6] Prašymo priimti prejudicinį sprendimą 37 punktas. Reikia pažymėti, kad išsamus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo „piktnaudžiavimo procesu" taisyklės apibūdinimas pateiktas nenuasmenintos prašymo priimti prejudicinį sprendimą versijos be praleidimų 38 punkte.

21. *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) taip pat priminė, kad pagal tuo metu galiojusius Prancūzijos teisės aktus visi su darbo sutartimi susiję reikalavimai, nepriklausomai nuo to, ar juos pateikė ieškovas, ar atsakovas, nagrinėjami vienoje byloje ir kad ši taisyklė netaikoma, kai reikalavimų pagrindas atsiranda arba paaiškėja po kreipimosi į *Conseil de prud'hommes* (Darbo bylų teismas).

22. Šiomis aplinkybėmis *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) 2021 m. rugsėjo 8 d. nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Reglamento Nr. 44/2001] 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad kai pagal valstybės narės, kurioje priimtas sprendimas, teisę šis sprendimas įgyja tokią galią, kad dėl jos tos pačios šalys negali kelti naujos bylos, prašydamos priimti sprendimą dėl reikalavimų, kurie galėjo būti pareikšti pirmajame teisme, dėl šio sprendimo poveikio valstybės narės, kurioje prašoma sprendimą pripažinti ir kurios *ratione temporis* taikomuose teisės nuostatose darbo teisės srityje numatyta panaši pareiga dėl reikalavimų koncentracijos, teismas negali priimti sprendimo dėl tokių reikalavimų?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar [Reglamento Nr. 44/2001] 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tokio ieškinio kaip ieškinys dėl „unfair dismissal" Jungtinėje Karalystėje pagrindas ir dalykas yra tokie patys kaip ir ieškinio dėl atleidimo iš darbo be realaus ir rimto pagrindo pagal Prancūzijos teisę, todėl Prancūzijos teisme pareikšti darbuotojo reikalavimai atlyginti žalą dėl atleidimo iš darbo be realaus ir rimto pagrindo, išmokėti kompensacinę išmoką už atleidimą iš darbo nevykdant pareigų per įspėjimo laikotarpį ir išeitinę kompensaciją po to, kai darbuotojo prašymu Jungtinėje Karalystėje buvo priimtas sprendimas, kuriuo pripažintas „unfair dismissal" ir šiuo pagrindu paskirtos kompensacinės išmokos (angl. „compensatory award"), yra nepriimtini? Ar šiuo klausimu reikia atskirti, viena vertus, žalos atlyginimą dėl atleidimo iš darbo be realaus ir rimto pagrindo, kurio pagrindas ir dalykas galėtų būti tokie patys, kaip ir „compensatory award" atveju, ir, kita vertus, išeitines kompensacijas ir kompensacijas už atleidimą iš darbo nevykdant pareigų per įspėjimo laikotarpį, kurios pagal Prancūzijos teisę mokėtinos, kai atleidimas iš darbo grindžiamas realiu ir rimtu pagrindu, tačiau nėra mokamos tuo atveju, kai atleidimas iš darbo grindžiamas šiurkščiu darbo pareigų pažeidimu pažeidimu?

3. Ar Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tokio ieškinio kaip ieškinys dėl „unfair dismissal" Jungtinėje Karalystėje ir ieškinio dėl darbo sutartyje numatytų premijų ir priemokų išmokėjimo pagrindas ir dalykas yra tie patys dėl to, kad šie ieškiniai grindžiami tais pačiais šalių sutartiniais santykiais?"

IV. Procesas Teisingumo Teisme

23. Rašytines pastabas pateikė šalys pagrindinėje byloje, Prancūzijos ir Šveicarijos vyriausybės ir Europos Komisija.

V. Teisinė analizė

A. Pirminės pastabos

24. Manau, kad, prieš pradedant nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prejudicinius klausimus, reikia pateikti kelias pastabas.

1. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 taikytinumo

25. Reikia patikrinti, ar Reglamentas Nr. 44/2001 taikytinas ne tik laiko, bet ir erdvės atžvilgiu. Šiuo klausimu pažymėtina, kad *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) sprendimas, kurio pripažinimo klausimas sprendžiamas pagrindinėje byloje, buvo paskelbtas po 2013 m. gruodžio 20 d. iškeltos bylos.

26. Pirma, iš šios aplinkybės matyti, kad Reglamentas Nr. 44/2001 taikytinas ginčui pagrindinėje byloje *ratione temporis*. Šis reglamentas pagal Reglamento (ES) Nr. 1215/2012[7] 66 straipsnio 2 dalį ir toliau buvo taikomas teismo sprendimams, priimtiems iki 2015 m. sausio 10 d. iškeltose bylose.

27. Be to, iš tos pačios aplinkybės matyti, kad Reglamentas Nr. 44/2001 taikytinas *ratione loci*. Darydamas šią išvadą norėčiau atkreipti dėmesį, kad pagal Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos[8] 67 straipsnio 2 dalies a punktą „Reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 taikomas teismo sprendimų, kurie priimti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos iškeltose bylose, pripažinimui ir vykdymui, taip pat iki pereinamojo laikotarpio pabaigos oficialiai sudarytiems arba įregistruotiems autentiškiems dokumentams ir patvirtintoms arba sudarytoms teisminėms taikos sutartims“. Tai rodo, kad Reglamentas Nr. 44/2001 Jungtinėje Karalystėje taikomas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

28. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, darytina išvada, kad Reglamentas Nr. 44/2001 taikytinas pagrindinėje byloje laiko ir erdvės atžvilgiu.

2. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 aiškinimo

29. Dėl Reglamento Nr. 44/2001 nuostatų aiškinimo primenu, kad pagal suformuotą jurisprudenciją[9], kadangi šiuo reglamentu pakeičiama 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo[10] (toliau – Briuselio konvencija), Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir šio reglamento nuostatoms, kai šių Sąjungos teisės aktų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis.

[7] 2012 m. gruodžio 12 d. Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 351, 2012, p. 1). Šiuo reglamentu buvo pakeistas Reglamentas Nr. 44/2001.

[8] OL C 384 I, 2019, p. 1.

[9] Žr. 2019 m. birželio 6 d. Sprendimą *Weil* (C-361/18, EU:C:2019:473, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taip pat norėčiau pažymėti, kad, kiek tai susiję su Reglamento Nr. 1215/2012 aiškinimu, Teisingumo Teismas pateikia analogiškus argumentus. Šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 20 d. Sprendimą *London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association* (C-700/20, EU:C:2022:488, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[10] OL L 299, 1972, p. 32.

30. Pažymėtina, kad, pirma, Briuselio konvencijos 26 ir 29 straipsniai ir, antra, Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai, kuriuos prašo išaiškinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, suformuluoti beveik identiškai, todėl Teisingumo Teismo sprendimai, kuriuose išaiškinama Briuselio konvencija, gali būti tinkamas pagrindas atsakant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimus [11].

3. Dėl prejudicinių klausimų ribų nustatymo

31. Pirmiausia norėčiau pažymėti, jog iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos matyti, kad bendrovė *BNP Paribas* remiasi *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) priimtu sprendimu teigdama, kad TR vėliau Prancūzijoje pareikštas ieškinys yra nepriimtinas. Mano nuomone, tokia situacija atitinka Reglamento
Nr. 44/2001 33 straipsnio 3 punkte numatytą atvejį, apimantį situaciją, kai, nagrinėjant ginčą valstybėje narėje, valstybės narės teisme papildomai remiamasi pripažinimu. Kaip pažymėta P. Jenard parengtame pranešime [12], ši taisyklė taikoma tuo atveju, kai šalis remiasi pripažinimu kaip *res judicata* galia grindžiamu prieštaravimu.

32. Šiuo klausimu norėčiau pažymėti, kad nors pripažinimas nėra tas pats, kas *res judicata* galia [13], šios dvi sąvokos yra susijusios. Taigi *res judicata* galia yra vienas iš pripažinimo aspektų. Kalbant konkrečiau, pripažinimas, kaip *res judicata* galios klausimas, gali turėti arba teigiamą aspektą, nes leidžia pirmojoje valstybėje narėje priimtu sprendimu sukurtą teisinę situaciją perkelti į antrąją valstybę narę, arba neigiamą aspektą, nes dėl *res judicata* galios nebeleidžiama ginčyti pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo, antrojoje valstybėje pateikiant reikalavimus, susijusius su tokiais pat klausimais, kurie buvo išnagrinėti tame sprendime [14].

33. Vadinasi, pagrindinėje byloje kilęs ginčas turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant į šį antrąjį Reglamente Nr. 44/2001 nustatytų pripažinimo taisyklių aspektą. Mano nuomone, dėl tokios sistemos išryškėja dvejopa problema. Viena vertus, būtina nurodyti, kokiais pagrindais remiantis turi būti apribota pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo, kurio pripažinimu remiamasi antrosios valstybės narės teisme, galia. Kita vertus, pagal šią sistemą reikia nustatyti, kaip šis sprendimas turėtų būti susietas su toje antrojoje valstybėje narėje pareikštu ieškiniu, siekiant nustatyti, ar šis naujas procesas yra iš dalies arba visiškai negalimas dėl pirmojoje valstybėje narėje priimto sprendimo *res judicata* galios.

34. Antra, reikėtų konstatuoti, jog atsakovas pagrindinėje byloje, nepritardamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktam Jungtinės Karalystės „abuse of process“ taisyklės vertinimui, teigia, kad ši taisyklė taikoma tik tais atvejais, kai ieškovas piktnaudžiauja procesu, todėl jam nedraudžiama pareikšti antrą ieškinį. Vis dėlto norėčiau priminti, kad, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytą teisinį pagrindą ir faktines aplinkybes, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos

[11] Taip pat reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnio 1 dalies ir 36 straipsnio formuluotės labai panašios į Reglamento Nr. 1215/2012 36 ir 52 straipsnių formuluotes.

[12] 1968 m. rugsėjo 27 d. P. Jenard pranešimas dėl 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL C 59, 1979, p. 44) (toliau – P. Jenard pranešimas).

[13] Šiuo klausimu P. Jenard pabrėžia, kad daugelyje konvencijų vartojama frazė „*res judicata* galia“ buvo neįtraukta tikslingai, nes gali būti pripažinti laikini sprendimai ir ne ginčo teisena teismo priimti sprendimai, kurie ne visada turi *res judicata* galią“. P. Jenard pranešimas, p. 43.

[14] Šie argumentai grindžiami tokia literatūra: Gaudemet-Tallon, H. ir Ancel, M.-É., „Compétence et exécution des jugements en Europe“, LGDJ, 6 leidimas, 2018, p. 583, ir Alexandre, D. ir Huet, A., „Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale“, 2021, 335 ir paskesni punktai.

prezumpcija [15]. Taigi man atrodo, kad Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą atsižvelgdamas tik į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytas teisines ir faktines aplinkybes.

B. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

35. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama, jog dėl valstybėje narėje priimto teismo sprendimo kitos valstybės narės teisme pareikšti reikalavimai būtų pripažįstami nepriimtinais, motyvuojant tuo, kad kiekvienos iš šių valstybių teisės aktuose numatyta procesinė taisyklė, pagal kurią koncentruojami visi reikalavimai, kurie galėjo būti pateikti pirmą kartą pareiškiant ieškinį.

36. Kitaip tariant, atsakant į šį klausimą reikia nustatyti, ar, siekiant taikyti Reglamente Nr. 44/2001 nustatytas pripažinimo taisykles, kilmės valstybėje priimto sprendimo *res judicata* galia turi būti apibrėžiama remiantis vidaus taisykle dėl reikalavimų koncentravimo.

37. Man atrodo, kad, norint atsakyti į šį klausimą, pirmiausia reikia išsiaiškinti sąvokos „pripažinimas“ ribas. Šiuo tikslu reikėtų pažymėti, kad Reglamente Nr. 44/2001 pats pripažinimas nėra apibrėžtas, jo 33 straipsnio 1 dalyje nurodyta tik tiek, kad „vienoje valstybėje narėje priimtas teismo sprendimas turi būti pripažintas kitoje valstybėje narėje nereikalaujant pradėti kokio nors specialaus proceso“, o 36 straipsnyje – kad „jokiomis aplinkybėmis užsienio teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės“.

38. Atsižvelgdamas į tai, norėčiau priminti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, siekiant nustatyti Sąjungos teisės nuostatos prasmę ir taikymo sritį, reikia atsižvelgti ne tik į šios nuostatos tekstą, bet ir į jos kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus [16].

39. Pirma, kalbant apie Reglamento Nr. 44/2001 tikslus, iš jo 2, 6, 16 ir 17 konstatuojamųjų dalių matyti, kad juo siekiama užtikrinti laisvą valstybių narių sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose judėjimą [17], nustatant vienodas jurisdikcijos taisykles ir supaprastinant formalumus, kad tokie sprendimai būtų greitai ir paprastai pripažįstami ir vykdomi [18].

40. Antra, kalbant apie Reglamentu Nr. 44/2001 nustatytą sistemą, šio reglamento 16 ir 17 konstatuojamosiose dalyse pabrėžiama valstybių narių teismų tarpusavio pasitikėjimo principo, susijusio su teismo sprendimų pripažinimu ir vykdymu, svarba, o tai reiškia, kad šiame reglamente pateiktos sąvokos neturi būti aiškinamos siaurai [19].

[15] 2022 m. spalio 20 d. Sprendimas *Koalitsia „Demokratichna Bulgaria-Obedinenie“* (C-306/21, EU:C:2022:813, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[16] 2022 m. spalio 27 d. Sprendimas *Orthomol* (C-418/21, EU:C:2022:831, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Konkrečiau kalbant, Reglamento Nr. 44/2001 nuostatos turi būti aiškinamos autonomiškai, atsižvelgiant į jo sistemą ir tikslus. Šiuo klausimu žr. 2018 m. kovo 7 d. Sprendimą *E.ON Czech Holding* (C-560/16, EU:C:2018:167, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[17] Norėčiau atkreipti dėmesį, jog P. Jenard savo pranešime pabrėžė, kad Briuselio konvencija „siekiama kuo labiau palengvinti laisvą teismo sprendimų judėjimą ir ji turi būti aiškinama atsižvelgiant būtent į šį siekį“ (P. Jenard pranešimas, p. 42).

[18] 2018 m. spalio 4 d. Sprendimas *Società Immobiliare Al Bosco* (C-379/17, EU:C:2018:806, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[19] 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Gothaer Allgemeine Versicherung ir kt.* (C-456/11, toliau – Sprendimas *Gothaer*, EU:C:2012:719, 28 punktas).

41. Galiausiai P. Jenard pranešime apibrėžtos pripažinimo pasekmės, nurodant, kad pripažinimu „sprendimams turi būti suteikiama tokia pati galia ir veiksmingumas, kaip ir valstybėje, kurioje jie buvo priimti“ [20].

42. Aiškiai perėmęs tokį teiginį, Teisingumo Teismas Sprendime *Hoffmann* [21] sukonkretino pripažinimo pasekmes, nusprendęs, kad pagal Briuselio konvencijos 26 straipsnį pripažintas užsienio teismo sprendimas valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi, iš esmės turi sukelti tokias pačias pasekmes kaip ir valstybėje, kurioje jis buvo priimtas [22].

43. Vėliau, nagrinėdamas vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo vykdymą kitoje valstybėje narėje, Teisingumo Teismas, ir vėl remdamasis P. Jenard pranešimu [23], nusprendė, kad „nors pripažinimu iš esmės sprendimams turi būti suteikiama tokia galia ir veiksmingumas, kokį jie turi valstybėje narėje, kurioje buvo priimti, vis dėlto nėra jokios priežasties, kodėl sprendimui, kai jis vykdomas, turėtų būti suteikta tokia galia, kurios neturėtų tokios pačios rūšies sprendimas, priimtas tiesiogiai toje valstybėje narėje, į kurią kreipiamasi“ [24].

44. Iš šių sprendimų matyti, kad, atsižvelgdamas į pačią Reglamento Nr. 44/2001 struktūrą, pagal kurią iš esmės atskiriamos teismo sprendimų pripažinimą ir vykdymą reglamentuojančios taisyklės [25], Teisingumo Teismas daro skirtumą tarp šių dviejų sąvokų, atsižvelgdamas į tai, dėl kurios iš jų kyla ginčas.

45. Dėl teismo sprendimų vykdymo, kuris susijęs su prievartos priemonių taikymu siekiant užtikrinti sprendime įtvirtintos teisės įgyvendinimą [26], Teisingumo Teismas daro aiškią nuorodą į valstybės, kurioje priimtas sprendimas, teisę ir į valstybės, į kurią kreipiamasi, teisę, kad užsienio teismo sprendimo poveikis būtų pritaikytas prie poveikio, kurį sukeltų nacionalinio teismo sprendimas [27].

46. Vis dėlto, kalbant apie teismo sprendimų pripažinimą, reikėtų pažymėti, kad minėtoje jurisprudencijoje Teisingumo Teismas daro aiškią nuorodą tik į valstybės narės, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, teisę. Mano nuomone, tai rodo, kad pripažinimo atveju taisyklių, kurios pagal kilmės valstybės teisės aktus taikomos šioje valstybėje priimtiems teismo sprendimams, taikymas išplečiamas į kitą valstybę narę. Taigi pasirinkus tokį sprendimą, kuris doktrinoje vadinamas „pasekmių išplėtimo“ taisykle, siekiant nustatyti teismo sprendimo, kuriuo

[20] P. Jenard pranešimas, p. 43

[21] 1988 m. vasario 4 d. sprendimas (145/86, EU:C:1988:61).

[22] 1988 m. vasario 4 d. Sprendimas *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, 10 ir 11 punktai). Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimo *Gothaer* 34 punktą.

[23] P. Jenard pranešimas, p. 48.

[24] 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimas *Apostolides* (C-420/07, EU:C:2009:271, 66 punktas), 2011 m. spalio 13 d. Sprendimas *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653, 38 punktas) ir 2018 m. spalio 4 d. Sprendimas *Società Immobiliare Al Bosco* (C-379/17, EU:C:2018:806, 40 punktas).

[25] Nors su pripažinimu ir vykdymu susijusios taisyklės pateikiamos Reglamento Nr. 44/2001 III skyriuje, joms, išskyrus šio skyriaus 3 skirsnyje esančias bendrąsias nuostatas, taikomos specialiosios taisyklės, įtvirtintos atskiruose šio reglamento skirsniuose.

[26] Dėl vykdymo sąvokos apibrėžties žr. Alexandre, D. ir Huet, A., „Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale“, 2021, 335 punktas, ir Requejo Isidro, M., „Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (ES) nº 1215/2012“, Elgar Commentaries in Private International Law Series, 2022, p. 550.

[27] Be to, tokia išeitis numatyta Reglamente Nr. 1215/2012, kurio 54 straipsnyje nurodyta: „jei teismo sprendime numatyta priemonė arba įsakymas [nurodymas], kuris pagal valstybės narės, į kurią kreipiamasi, teisę nėra žinomas, ta priemonė arba įsakymas [nurodymas], kiek tai įmanoma, prilyginami tos valstybės narės teisėje žinomai priemonei arba įsakymui [nurodymui], kurie turi lygiavertį poveikį ir kuriais siekiama panašių tikslų ir interesų“.

remiamasi antrojoje valstybėje narėje, pasekmes, įskaitant, visų pirma, šiuo sprendimu išspręstus klausimus, jame įtvirtintas teises ir jų materialines pasekmes šalių teisinei padėčiai, turi būti daroma nuoroda į valstybės narės, kurioje priimtas sprendimas, teisę [28].

47. Manau, kad po minėtų sprendimų priėmimo ši jurisprudencija nepasikeitė taip, kad ja būtų galima suabejoti.

48. Žinoma, reikėtų pažymėti, jog Sprendime *Gothaer* Teisingumo Teismas, be kita ko, konstatavo, kad „Reglamento Nr. 44/2001 32 ir 33 straipsniai turi būti aiškinami taip: teismas, kurio prašoma pripažinti teismo sprendimą, kuriuo kitos valstybės narės teismas, remdamasis jurisdikciją nustatančia sąlyga, konstatavo, kad neturi jurisdikcijos, yra saistomas įsigaliojusio sprendimo, kuriuo ieškinys pripažintas nepriimtinu, motyvuojamojoje dalyje pateiktos išvados dėl minėtos sąlygos galiojimo“ [29].

49. Iš šio sprendimo matyti, kad, nepriklausomai nuo to, kokia taikymo sritis jiems suteikiama pagal nacionalinę teisę, sprendimo dėl jurisdikcijos neturėjimo, grindžiamo teismo pasirinkimo sąlyga, motyvai turi *res judicata* galią. Iš pirmo žvilgsnio toks sprendimas gali reikšti, kad pripažinimo srityje Teisingumo Teismas atsisakė nuorodos į valstybės, kurioje priimtas sprendimas, teisę ir pasirinko savarankišką *res judicata* galios sampratą. Visgi man atrodo, kad, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo motyvus, su tokia analize negalima sutikti.

50. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad minėtas sprendimas buvo priimtas ypatingomis aplinkybėmis, susijusiomis su teismo sprendimo, priimto valstybėje narėje, kuri atsisakė jurisdikcijos remdamasi teismo pasirinkimo sąlyga, pripažinimu. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad jei valstybės narės teismas galėtų peržiūrėti kitos valstybės narės teismo, taikiusio Reglamento Nr. 44/2001 nuostatas siekiant atsisakyti jurisdikcijos arba ją pripažinti, sprendimą, būtų pažeistas abipusio pasitikėjimo principas ir draudimas peržiūrėti teismo sprendimus iš esmės. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad dėl tokių aplinkybių reikia savarankiško, Sąjungos lygmeniu apibrėžto požiūrio į *res judicata* galią, kuris nepriklausytų nuo nacionalinių taisyklių [30].

51. Taip pat norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismas ne tik aiškiai nurodė Sprendimą *Hoffmann* [31], bet ir pabrėžė, kad valstybių narių teismų sprendimų, kuriais šie teismai atsisakė jurisdikcijos pagal Reglamentą Nr. 44/2001, priimtų pagal Sąjungos teisėje nustatytas bendras jurisdikcijos taisykles, pripažinimui taikoma savarankiška sistema [32]. Tai reiškia, kad, kaip pažymi Prancūzijos vyriausybė, Teisingumo Teismas tokią išeitį nusprendė pasirinkti tik šiuo konkrečiu atveju [33].

[28] Dėl iš to kylančio poveikio ir pasekmių išplėtimo taisyklės žr. Gaudemet-Tallon, H., ir Ancel, M.-É, „Compétence et exécution des jugements en Europe“, *op. cit.*, p. 550; Requejo Isidro, M., „Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (ES) nº 1215/2012“, *op. cit.*, p. 551, ir Dickinson, A., Lein, E., ir James, A., „The Brussels I Regulation Recast“, Oxford University Press, 2015, 13.33 ir paskesni punktai.

[29] Sprendimo *Gothaer* 43 punktas.

[30] Sprendimo *Gothaer* 35–39 punktai.

[31] 1988 m. vasario 4 d. sprendimas (145/86, EU:C:1988:61, 34 punktas).

[32] Sprendimo *Gothaer* 42 punktas.

[33] Dėl šio sprendimo taikymo srities žr. Requejo Isidro, M., „Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (ES) nº 1215/2012“, *op. cit.*, p. 552; Dickinson A., Lein, E., ir James, A., „The Brussels I Regulation Recast“, *op. cit.*, 13.51 ir paskesni punktai, Voulgarakis K. D., „Reflections on the Scope of „ES Res Judicata“ in the Context of Regulation 1215/2012: Case C-456/11 (*Gothaer*)“, *Journal of Private International Law*, 2020, 16:3, p. 451–464; Nioche, M., „Reconnaissance d'une décision étrangère d'incompétence prise sur le fondement d'une clause attributive de juridiction“, *Revue critique de droit international privé*, 2013, p. 686 ir paskesni, ir di Noto, R., „Règlement Bruxelles I: à propos de la reconnaissance et de l'autorité de la chose jugée d'une décision nationale d'incompétence“, www.gdr-elsj.eu.

52. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, darau išvadą, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kai remiamasi pripažinimu, iš esmės būtina remtis valstybės narės, kurioje buvo priimtas sprendimas, teise, kad būtų galima nustatyti tokio sprendimo pasekmes. Tai reiškia, kad, pagrindinėje byloje nustatant *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) priimto sprendimo galią ir veiksmingumą, reikia atsižvelgti į Jungtinės Karalystės teisę.

53. Vis dėlto dar reikia, kad valstybės, kurioje priimtas sprendimas, teisės pobūdis ir tikslas galėtų turėti įtakos šio sprendimo galios ir veiksmingumo ribų nustatymui. Manau, kad prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikta Jungtinės Karalystės teisėje numatyta procesinė reikalavimų koncentravimo taisyklė negali turėti tokios įtakos.

54. Šiuo klausimu iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos matyti [34], kad „abuse of process“ taisyklė, pagal kurią šalys įpareigojamos koncentruoti visus pagrindus ir reikalavimus [35], kuriuos jos galėjo pateikti per teismo procesą, per kurį buvo priimtas pirminis sprendimas, nėra grindžiama *res judicata* galios sąvoka. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, ši taisyklė yra „viešosios tvarkos norma, grindžiama tuo, kad bendrojo intereso sumetimais, taip pat dėl pačių šalių interesų pageidautina, kad ginčas pernelyg neužsitęstų ir kad atsakovui neturėtų būti viena po kitos keliamos kelios bylos, kai būtų pakakę vienos. Ši taisyklė nukreipta prieš piktnaudžiavimą.“

55. Atsižvelgiant į šias ypatybes, man atrodo, kad ši procesinė taisyklė pateisinama pačios Jungtinės Karalystės proceso ekonomijos samprata, nes ja siekiama užkirsti kelią ieškovo piktnaudžiavimui inicijuojant galimą naują procesą.

56. Darytina išvada, kad, kiek tai susiję su pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimu kitoje valstybėje narėje, reikalavimų koncentravimo taisyklė neturi nieko bendro su pirmojoje valstybėje narėje priimtame teismo sprendime jau išspręstais klausimais, jame įtvirtintomis teisėmis ir jų materialinėmis pasekmėmis šalių teisinei padėčiai.

57. Taigi, mano nuomone, tokia taisyklė neturi įtakos sprendimo, kurį prašoma pripažinti, galiai ir veiksmingumui.

58. Be to, man atrodo, kad priešinga išvada nei padarytoji neatitiktų Reglamento Nr. 44/2001 sistemos.

59. Reikėtų priminti, kad šiuo reglamentu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas laisvam teismo sprendimų judėjimui, nustatant vienodas jurisdikcijos taisykles ir supaprastinant formalumus, kad tokie sprendimai būtų greitai ir paprastai pripažįstami ir vykdomi. Kaip yra pažymėjęs Teisingumo Teismas, jurisdikcijos taisyklės ir teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo taisyklės sudaro ne atskiras ir savarankiškas, o glaudžiai susijusias grupes [36].

60. Šiuo klausimu, teismo sprendimo pripažinimo etapu atsižvelgus į valstybės narės, kurioje priimtas teismo sprendimas, teisės aktuose numatytą nacionalinę reikalavimų koncentravimo taisyklę, galėtų būti pakenkta paskesniam Reglamento Nr. 44/2001 II skyriuje nustatytų taisyklių

[34] Remiuosi neanonimizuotos prašymo priimti prejudicinį sprendimą versijos be praleidimų 38 punktu.

[35] Reikia priminti, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal *ratione temporis* taikytiną Prancūzijos teisę numatyta panaši reikalavimų koncentravimo taisyklė.

[36] Šiuo klausimu žr. Sprendimo *Gothaer* 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

įgyvendinimui. Konkrečiau kalbant, šiame reglamente (atitinkamai šio skyriaus 5 ir 9 skirsniuose) numatytos specialios jurisdikcijos taisyklės, susijusios su individualiomis darbo sutartimis, ir nuostatos, kuriomis reglamentuojamos *lis pendens* ir susijusių reikalavimų situacijos.

61. Manau, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas įpareigojimas, pagal kurį reikalaujama, kad visi reikalavimai būtų pareikšti vienu ieškiniu, gali pažeisti šiame reglamente numatytus mechanizmus. Toks įpareigojimas galėtų užkirsti kelią šaliai pareikšti naujus reikalavimus teisme, kuris pagal Reglamentą Nr. 44/2001 turėtų jurisdikciją juos nagrinėti, arba galėtų būti apeitos savarankiškos šio reglamento nuostatos, kuriomis siekiama neleisti, kad vienu metu vyktų keli lygiagretūs procesai, per kuriuos gali būti priimti vienas kitam prieštaraujantys teismo sprendimai.

62. Reglamento Nr. 44/2001 nuostatų taikymas negali priklausyti nuo valstybės narės proceso normų turinio, antraip būtų pažeistas laisvo teismo sprendimų judėjimo tikslas.

63. Norėčiau pridurti, jog abejonių šia išvada nekyla ir dėl to, kad valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisėje yra panaši reikalavimų koncentravimo taisyklė. Dėl ką tik nurodytų priežasčių vien tai, kad dviejų valstybių narių teisės aktuose suderintai numatyta tokia pareiga, negali pateisinti Reglamente Nr. 44/2001 nustatytų jurisdikcijos taisyklių nebetaikymo.

64. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į pirmąjį prejudicinį klausimą: Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsnių nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad dėl teismo sprendimo, priimto valstybėje narėje, kurios teisėje numatyta reikalavimų koncentravimo taisyklė, pagal kurią toms pačioms šalims draudžiama pareikšti naują ieškinį dėl reikalavimų, kurie galėjo būti pateikti pirmą kartą pareiškiant ieškinį, pripažinimo tos antrosios valstybės teismui nedraudžiama priimti sprendimo dėl tokių reikalavimų, net jei valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisėje numatyta panaši pareiga koncentruoti reikalavimus.

65. Kadangi nacionalinė procesinė reikalavimų koncentravimo taisyklė nėra lemiamas kriterijus nustatant valstybėje narėje priimto teismo sprendimo galią, reikia nustatyti, kaip prašoma antruoju ir trečiuoju prejudiciniais klausimais, kuo remiantis toks teismo sprendimas turi būti susietas su reikalavimais, pareikštais pradėjus naują procesą antrosios valstybės narės teisme.

C. Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

1. Dėl klausimų performulavimo

66. Antrasis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimas, kurį sudaro dvi dalys, užduodamas, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai.

67. Pirma, minėtas teismas siekia išsiaiškinti, ar toks ieškinys, kaip ieškinys dėl „unfair dismissal“ Jungtinėje Karalystėje, turi tą patį pagrindą ir dalyką kaip ieškinys dėl atleidimo iš darbo be realios ir rimtos priežasties pagal Prancūzijos teisę, todėl Prancūzijos teisme pareikšti darbuotojo reikalavimai atlyginti žalą dėl atleidimo iš darbo be realios ir rimtos priežasties, išmokėti kompensaciją už atleidimą iš darbo nevykdant pareigų per įspėjimo laikotarpį ir išeitinę kompensaciją po to, kai dėl šio darbuotojo reikalavimų Jungtinėje Karalystėje buvo priimtas sprendimas, kuriame pripažįstamas „unfair dismissal“ ir šiuo pagrindu priteisiama „compensatory award“, būtų nepriimtini.

68. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar šiuo klausimu reikėtų atskirti, viena vertus, kompensaciją už atleidimą iš darbo be realios ir rimtos priežasties, kurios pagrindas ir dalykas galėtų būti tokie pat kaip ir „compensatory award“, ir, kita vertus, išeitines išmokas ir išmokas už atleidimą iš darbo nevykdant pareigų per įspėjimo laikotarpį, kurios pagal Prancūzijos teisę mokamos, kai atleidimas iš darbo grindžiamas realia ir rimta priežastimi, ir nemokamos, kai asmuo atleidžiamas iš darbo dėl šiurkštaus darbo pareigų pažeidimo.

69. Trečiuoju klausimu, kuris taip pat užduodamas, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori sužinoti, ar Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tokio ieškinio, kaip ieškinys dėl „unfair dismissal“ Jungtinėje Karalystėje, ir ieškinio dėl darbo sutartyje numatytų premijų ar priemokų išmokėjimo pagrindas ir dalykas yra tie patys, nes šie ieškiniai grindžiami tais pačiais sutartiniais santykiais.

70. Nagrinėdamas šiuos klausimus, pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad antruoju klausimu Teisingumo Teismo prašoma išsamiai išnagrinėti atitinkamai Jungtinės Karalystės ir Prancūzijos teisėje numatytas kompensacijas, siekiant nustatyti, ar ieškinio dėl „unfair dismissal“ ir ieškinio dėl atleidimo iš darbo be realios ir rimtos priežasties pagrindas ir dalykas yra tie patys. Toliau pažymiu, kad, atsakant į trečiąjį klausimą, kiek jis susijęs su ieškinio dėl „unfair dismissal“ ir ieškinio dėl darbo sutartyje numatytų premijų ar priemokų išmokėjimo pagrindo ir dalyko tapatumu, taip pat reikia atlikti pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų materialinio turinio analizę.

71. Taigi, mano nuomone, norint atsakyti į šiuos klausimus, tenka kebli užduotis suprasti ir tada tarpusavyje palyginti pagrindinėje byloje nagrinėjamas Jungtinės Karalystės ir Prancūzijos teisės aktų technines nuostatas. Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos aiškinti nacionalinės teisės, nes ši užduotis tenka tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui [37].

72. Visgi reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus [38].

73. Nagrinėjamu atveju iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą [39] matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ne tik lygina pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės aktų turinį, bet ir, atsižvelgdamas į Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsnių nuostatas, kelia klausimą dėl „ieškinio pagrindo“ ir „dalyko“ sąvokų aiškinimo [40], kai pripažinimu remiamasi papildomai. Konkrečiai kalbant, minėtas teismas iš esmės klausia, ar siekiant nustatyti, ar ieškiniai, susiję su ta pačia darbo sutartimi, turi tą patį ieškinio pagrindą ir tą patį dalyką, reikėtų atskirti ieškinius dėl prievolių, neatsiejamų nuo darbo sutarties vykdymo, ir ieškinius dėl prievolių, susijusių su šios sutarties nutraukimu.

[37] Šiuo klausimu žr. 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimą *IFAP* (C-447/20 ir C-448/20, EU:C:2022:265, 100 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[38] Šiuo klausimu žr. 2022 m. spalio 13 d. Sprendimą *DN* (Šeimos išmokų susigrąžinimas) (C-199/21, EU:C:2022:789, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[39] Visų pirma turiu omenyje prašymo priimti prejudicinį sprendimą 43 punktą.

[40] Pabrėžtina, kad šioje byloje „šalių tapatumo“ sąvoka nenagrinėjama.

74. Kadangi, nepaisant antrojo ir trečiojo klausimų pažodinio turinio, jie yra susiję su Sąjungos teisės aiškinimu, tam, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui būtų pateiktas naudingas atsakymas, siūlau juos performuluoti taip:

Ar Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad tuo atveju, kai pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimu antrosios valstybės narės teisme remiamasi papildomai, ieškinių, grindžiamų ta pačia darbo sutartimi, iš kurių vieni susiję su prievolėmis, kylančiomis iš šios sutarties vykdymo, o kiti su prievolėmis, kylančiomis iš šios sutarties pažeidimo, pagrindas ir dalykas yra tie patys?

2. Dėl performuluotų klausimų

a) Pirminės pastabos

75. Pažymėtina, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas postuluoja, kad, vertinant antrojoje valstybėje narėje pateiktų reikalavimų priimtinumą, reikia remtis šalių, ieškinio pagrindo ir dalyko tapatumo kriterijumi. Taigi prieš nagrinėjant performuluotą klausimą atrodo būtina išsiaiškinti, ar toks kriterijus taikytinas.

76. Šiuo klausimu pirmiausia reikėtų pažymėti, kad Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniuose neminimos šalių, ieškinio pagrindo ir dalyko tapatumo sąvokos. Vis dėlto šios sąvokos turi esminę reikšmę taikant šio reglamento 27 straipsnio nuostatas, susijusias su *lis pendens* situacija [41].

77. *Lis pendens* situacija susiklosto tada, kai du Sąjungos teismai, kurie vienodai turi jurisdikciją, nagrinėja tą patį ginčą. Tokiu atveju Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „jeigu skirtingų valstybių narių teismuose iškeliamos bylos [dėl to paties ieškinio dalyko,] tuo pačiu ieškinio pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, kitas nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla, savo iniciatyva sustabdo bylos [nagrinėjimą], kol nustatoma pirmojo iškėlusio bylą teismo jurisdikcija“. Kaip nurodyta šio reglamento 15 konstatuojamojoje dalyje, *lis pendens* taisyklės buvo priimtos siekiant kuo labiau sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai.

78. Taigi su *lis pendens* susijusios nuostatos atitinka bendrą Reglamento Nr. 44/2001 sistemą. Nesant atskiro mechanizmo, kuris galėtų užkirsti kelią lygiagrečių bylų dėl to paties ginčo iškėlimui, būtų pažeistas valstybių narių teismų tarpusavio pasitikėjimo principas ir laisvo teismo sprendimų judėjimo tikslas [42].

79. Be to, *lis pendens* taisyklės glaudžiai susijusios su neigiamu *res judicata* galios aspektu [43]. Teismo sprendimo, kurio pripažinimu remiamasi papildomai, *res judicata* galia neleidžia pirmosios valstybės narės teismo išspręstam ginčui tapti naujo ieškinio, pareikšto antrosios valstybės narės teisme, dalyku.

[41] Dėl *lis pendens* taisyklių bendros sistemos apžvalgos žr. Dickinson, A., Lein, E,. ir James, A., „The Brussels I Regulation Recast“, *op. cit.*, 11.01 ir paskesni punktai.

[42] Šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 20 d. Sprendimą *London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association* (C-700/20, EU:C:2022:488, 56 ir 70 punktai).

[43] Šiuo klausimu žr. Turmo, A., „L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne“, *op. cit.*, p. 182 ir paskesni.

80. Vadinasi, *lis pendens* ir pripažinimo taisyklėmis siekiama bendro tikslo – prisidėti prie kilmės valstybėje narėje priimto teismo sprendimo neribotos galios, ir jo neturi būti įmanoma kvestionuoti remiantis kitos valstybės narės teismo priimtu sprendimu [44].

81. Be to, remdamasis šiuo ryšiu, Teisingumo Teismas konstatavo, kad ieškinio, kurio dalykas ir šalys sutampa su ieškinio, kurį jau išnagrinėjo kitos valstybės narės teismas, dalyku ir šalimis, priėmimas būtų nesuderinamas su pripažinimą reglamentuojančiomis taisyklėmis [45]. Grįsdamas tokius motyvus, Teisingumo Teismas iš esmės pridūrė, kad tokio ieškinio nesuderinamumą lemia nuostatos, susijusios su *lis pendens*, pagal kurias numatyti atvejai, kai reikalavimai „dėl to paties dalyko ir remiantis tuo pačiu pagrindu pateikiami tarp tų pačių šalių skirtinguose susitariančiųjų valstybių teismuose“ ir pagal kurias bylą antrą kartą nagrinėjantys teismai įpareigojami atsisakyti jurisdikcijos teismo, kuriame byla iškelta pirmiausia, naudai. Teisingumo Teismas konstatavo, kad šios nuostatos rodo siekį išvengti, kad dviejų susitariančiųjų valstybių teismai spręstų vieną ir tą patį ginčą [46].

82. Be to, kaip iš esmės nurodė Teisingumo Teismas, su *lis pendens* susijusiomis nuostatomis siekiama palengvinti teismo sprendimų pripažinimą, užkertant kelią rizikai, kad kilmės valstybėje priimtą sprendimą bus atsisakyta pripažinti dėl jo nesuderinamumo su kitoje valstybėje narėje nagrinėjant ginčą tarp tų pačių šalių priimtu sprendimu [47].

83. Šiuo klausimu reikėtų priminti, kad tarp Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnyje numatytų atsisakymo pripažinti teismo sprendimą pagrindų nurodyta, pirma, nesuderinamumas su sprendimu, priimtu dėl ginčo tarp tų pačių šalių prašomoje sprendimo pripažinimo valstybėje narėje [48], ir, antra, nesuderinamumas su kitoje valstybėje anksčiau priimtu teismo sprendimu [49].

84. Atsižvelgdamas į šį tikslą ir į tai, kad sugretinus skirtingas nacionalines nuostatas nebuvo įmanoma nustatyti bendros *lis pendens* sampratos [50], Teisingumo Teismas pateikė savarankišką sąvokų „šalių tapatumas“, „pagrindo tapatumas“ ir „dalyko tapatumas“ išaiškinimą [51].

85. Vis dėlto *lis pendens* ir atsisakymą pripažinti teismo sprendimą reglamentuojančios taisyklės netaikomos konkrečiam atvejui, nurodytam Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnio 3 dalyje.

[44] Tokį draudimą lemia Reglamento Nr. 44/2001 36 straipsnyje nustatytas draudimas peržiūrėti užsienio teismo sprendimą iš esmės.

[45] 1976 m. lapkričio 30 d. Sprendimas *de Wolf* (42/76, EU:C:1976:168, 10 punktas) ir 1987 m. gruodžio 8 d. Sprendimas *Gubisch Maschinenfabrik* (144/86, toliau – Sprendimas *Gubisch*, EU:C:1987:528, 9 punktas).

[46] 1976 m. lapkričio 30 d. Sprendimas *de Wolf* (42/76, EU:C:1976:168, 11 ir 12 punktai).

[47] Sprendimo *Gubisch* 8 ir 18 punktai.

[48] Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 3 punktas.

[49] Pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 4 punktą teismo sprendimas nepripažįstamas, jei jis yra nesuderinamas su anksčiau kitoje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje priimtu teismo sprendimu dėl ieškinio tuo pačiu pagrindu ir dėl to paties dalyko, jei ankstesnis sprendimas atitinka sprendimų pripažinimo sąlygas prašomoje pripažinti valstybėje narėje. Šiame straipsnyje nurodytos sąvokos „pagrindas“ ir „dalykas“ turi būti aiškinamos taip pat, kaip ir *lis pendens* atveju. Šiuo klausimu žr. Gaudemet-Tallon, H. ir Ancel, M. É., „Compétence et exécution des jugements en Europe“, *op. cit.*, p. 645; Requejo Isidro, M., „Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (ES) nº 1215/2012“, *op. cit.*, p. 661, ir Dickinson, A., Lein, E,. ir James, A., „The Brussels I Regulation Recast“, *op. cit.*, 13.366 punktas.

[50] Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad daugelyje Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio kalbinių versijų nėra žodžių „pagrindas“ ir „dalykas“. Versijose anglų, vokiečių ir estų k. atitinkamai vartojami terminai „same cause of action“, „desselben Anspruchs“ ir „hagide põhjal menetlusi“. Šie skirtumai atspindi skirtingą požiūrį į *lis pendens* sąvoką įvairiose nacionalinėse teisinėse sistemose.

[51] Sprendimo *Gubisch* 10 ir 11 punktai.

86. Nors *lis pendens* paskirtis – neleisti, kad būtų priimami prieštaringi teismo sprendimai, taigi ir atvejų, kai būtų galima remtis *res judicata* galia grindžiamu prieštaravimu, tam tikrais atvejais šio reglamento 27 straipsnio nuostatos netaikomos dėl to, kad bylą antrą kartą nagrinėjantis teismas netaikė šių nuostatų, arba dėl to, kad, nesant lygiagrečiai vykstančių procesų, *lis pendens* taisyklėmis negalėjo būti naudingai remiamasi.

87. Be to, atsisakymas pripažinti taikomas tik tuo atveju, kai *res judicata* galia grindžiamas prieštaravimas prieš tai nebuvo pateiktas pareiškiant ieškinį antrą kartą ir du faktiškai priimti sprendimai yra nesuderinami.

88. Reglamento Nr. 44/2001 33 straipsnio 3 dalyje nurodytas atvejis atitinka tarpinę ir savarankišką situaciją, kai pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimu remiamasi papildomai, siekiant atmesti reikalavimus, pareikštus nagrinėjant bylą antrosios valstybės narės teisme.

89. Tokiu atveju teismas, kuriam pateikiamas *res judicata* galia grindžiamas prieštaravimas, turi turėti paprastus palyginimo kriterijus, pagal kuriuos jis galėtų priimti sprendimą dėl jam pateiktų reikalavimų priimtinumo. Šiuo požiūriu pagrindinis tokio palyginimo elementas yra kilmės valstybės narės teismo sprendimu išspręstų ginčo klausimų ir kitos valstybės narės teismui pateiktų klausimų tapatumas. Atsižvelgiant į bendrą ką tik minėtų mechanizmų tikslą, toks tapatumas logiškai suponuoja šalių, ieškinio pagrindo ir dalyko kiekvienoje iš tokių bylų susiejimą.

90. Taigi *lis pendens* taikytino šalių, pagrindo ir dalyko tapatumo kriterijaus pritaikymas man atrodo tinkamas, kad nacionaliniam teismui būtų suteikta Sąjungos teisėje apibrėžta priemonė [52], kuri atitinka būtinybę išvengti ginčo, kurį jau išsprendė kitas Sąjungos teismas, atsinaujinimo.

91. Vis dėlto reikėtų pabrėžti, kad šis kriterijus skirtas tik tam, kad teismas galėtų patikrinti, ar ieškinį, kurį jis gavo, jau išsprendė valstybės narės teismas, todėl jo taikymas negali turėti įtakos pripažinimo pasekmėms, kurioms taikoma atskira tvarka.

92. Kitaip tariant, manau, kad nors vertinant valstybės narės teisme pareikštų reikalavimų priimtinumą reikia atlikti šalių, ieškinio pagrindo ir dalyko tapatumu grindžiamą palyginimą, pirminio teismo sprendimo, kurio pripažinimu remiamasi papildomai, sukeliamos pasekmės, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, visada turi būti nustatomos tik pagal valstybės, kurioje priimtas sprendimas, teisę.

93. Mano nuomone, šios dvi išeitys dera tarpusavyje. Manau, kad šis palyginimo metodas gali padėti išlaikyti sprendimo galią ir veiksmingumą, įgytą toje valstybėje narėje, kurioje jis buvo priimtas, nes jis pašalina bet kokią galimybę ginčyti tokį sprendimą, pareiškiant ieškinį kitoje valstybėje narėje.

94. Atsižvelgiant į visas šias aplinkybes, man atrodo, kad performuluotus klausimus tikslinga išnagrinėti atsižvelgiant į pripažinimą reglamentuojančias taisykles, pritaikant sąvokų „pagrindas“ ir „dalykas“ išaiškinimą, kurį Teisingumo Teismas pateikė dėl Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnio taikymo.

[52] Manau, toks savarankiškas požiūris būtinas dar ir todėl, kad dėl valstybių nacionalinės teisės skirtumų nacionaliniai teismai turi turėti vienodą palyginimo priemonę.

b) Dėl pagrindo ir dalyko tapatumo

95. Dėl pagrindo tapatumo Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad pagal *lis pendens* reglamentuojančias taisykles ši sąlyga yra įvykdyta, jei ginčai, kuriuose dalyvauja šalys, grindžiami tais pačiais sutartiniais santykiais [53]. Išreikšdamas bendresnę poziciją, Teisingumo Teismas išaiškino, kad sąvoka „pagrindas“ reiškia faktines aplinkybes ir teisės normą, kuriomis grindžiamas ieškinys [54].

96. Atsižvelgdamas į šią apibrėžtį, manau, jog nekyla abejonių, kad *Employment Tribunal* (Darbo bylų teismas) ir Prancūzijos teismuose pareikštų ieškinių pagrindas yra tas pats, nes jų faktinis pagrindas yra šalis saisčiusios darbo sutarties nutraukimas, o teisinis pagrindas – iš šios sutarties kylančios prievolės.

97. Dėl dalyko tapatumo, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnį, Teisingumo Teismas pirmiausia nurodė, kad tai negali reikšti vien formalaus dviejų ieškinių tapatumo [55].

98. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė, kad tarptautinio kilnojamųjų daiktų pirkimo–pardavimo sutarties atveju reikalavimu vykdyti šią sutartį siekiama, kad ji taptų veiksminga, ir kad ieškiniu dėl panaikinimo ir nutraukimo būtent ir siekiama panaikinti bet kokį jos veiksmingumą. Teisingumo Teismas iš to padarė išvadą, kad abiejų ginčų esmė buvo sutarties privalomoji galia ir kad šių ieškinių dalykas sutapo [56].

99. Teisingumo Teismas taip pat patikslino, kad dalykas yra reikalavimo (ieškinio) tikslas, nes sąvoka „dalykas“ negali būti apribota formaliu dviejų ieškinių tapatumu, ir kad šiuo tikslu reikia atsižvelgti į atitinkamus ieškovų reikalavimus kiekvienoje byloje [57]. Atsižvelgdamas į tokią reikšmę, Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši sąvoka turi būti aiškinama plačiai [58].

100. Remdamasis šia apibrėžtimi, Teisingumo Teismas vertino sąvoką „dalykas“ kazuistiškai [59]. Jis nusprendė, kad ieškinio, kuriuo prašoma pripažinti atsakovą atsakingu už žalą ir priteisti iš jo žalos atlyginimą, dalykas ir pagrindas yra tapatūs ankstesnio šio atsakovo ieškinio dėl pripažinimo, kad

53 Sprendimo *Gubisch* 15 punktas. Šioje byloje ginčai buvo susiję su ta pačia kilnojamojo turto tarptautinio pirkimo–pardavimo sutartimi.

54 Žr. 2017 m. spalio 19 d. Sprendimą *Merck* (C-231/16, EU:C:2017:771, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Remdamasis šia apibrėžtimi, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, pavyzdžiui, ieškinių, pateiktų pagal atskiras vežimo sutartis, tačiau suformuluotų identiškai dėl tų pačių prekių, kurios buvo vežamos nesupakuotos ir kurios buvo sugadintos tokiomis pačiomis aplinkybėmis, pagrindas yra tas pats. Taip pat žr. 1994 m. gruodžio 6 d. Sprendimą *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 40 punktas).

55 Sprendimo *Gubisch* 17 punktas.

56 Sprendimo *Gubisch* 16 punktas. Vis dėlto doktrinoje šis sprendimas buvo kritikuojamas visų pirma dėl to, kad ieškinių dėl negaliojimo ir dėl sutarties vykdymo tikslai iš esmės skiriasi ir kad sąvokos „privalomoji galia“ taikymas gali lemti *lis pendens* situacijos užsitęsimą kiekvienu atveju, kai du ieškiniai susiję su ta pačia sutartimi. Šiuo klausimu žr. Gaudemet-Tallon, H., ir Ancel, M.-É, „Compétence et exécution des jugements en Europe“, *op. cit.*, p. 353.

57 2017 m. spalio 19 d. Sprendimas *Merck* (C-231/16, EU:C:2017:771, 39 ir 41 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija). Vis dėlto reikėtų pabrėžti, kad reikia atsižvelgti į atitinkamų ieškovų reikalavimus, išskyrus atsakovo pateiktus gynybos argumentus. Žr. 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimą *Gantner Electronic* (C-111/01, EU:C:2003:257, 32 punktas). Neseniai Teisingumo Teismas priminė, kad priešieškinis nepainiotinas su paprasčiausia gynybos priemone. Žr. 2022 m. spalio 13 d. Sprendimą *Gemeinde Bodman-Ludwigshafen* (C-256/21, EU:C:2022:786, 38 punktas).

58 Šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrassements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 45 punktas).

59 Man atrodo, kad šiuo klausimu sprendimai, kuriuose, priminęs dalyko sąvokos apibrėžimą, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnį, Teisingumo Teismas nagrinėjo dalyko tapatumą atsižvelgdamas į *lis pendens* taisykles, būdingas kitiems Sąjungos teisės aktams, nėra aktualūs. Tai visų pirma pasakytina apie 2017 m. spalio 19 d. Sprendimą *Merck* (C-231/16, EU:C:2017:771), kuriame Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 207/2009 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (OL L 78, 2009, p. 1) 109 straipsnio 1 dalies a punktą, sprendė dėl ieškinių, grindžiamų Sąjungos ir nacionaliniais prekių ženklais, tapatumo.

jis nėra atsakingas už minėtą žalą, dalykui ir pagrindui[60]. Taip juo labiau yra tuo atveju, kai ieškiniais prašoma atlyginti tą pačią žalą[61]. Vis dėlto jis padarė išvadą, kad dalykas nėra tapatus, kai pareiškiami ieškiniai, iš kurių vienu prašoma pripažinti atsakovo atsakomybę, o kitu – apriboti žalos dydį, jei ši atsakomybė kiltų[62].

101. Iš šių pavyzdžių matyti, kad, remdamasis plačia sąvokos „dalykas“ samprata, Teisingumo Teismas analizuoja ieškinių tikslą, atsižvelgdamas į galimas priimamų sprendimų pasekmes, kad būtų išvengta bet kokio dviejose valstybėse narėse priimtų sprendimų nesuderinamumo pavojaus.

102. Atsižvelgiant į tai, šią dalyko tapatumo sąvokos apibrėžtį reikėtų pritaikyti sprendimų pripažinimą reglamentuojančioms taisyklėms. Šiuo klausimu norėčiau pažymėti, jog *lis pendens* reiškia, jog vienu metu kreipiamasi į du teismus, kurie pagal Reglamentą Nr. 44/2001 abu turi jurisdikciją. Tokiomis aplinkybėmis, kai lygiagrečiai nagrinėjamos dvi bylos, būtų logiška suprasti tuo pačiu metu nagrinėjamų ieškinių tikslus.

103. Kai pripažinimu remiamasi pateikiant *res judicata* galia grindžiamą prieštaravimą, iš esmės būtina patikrinti, ar antrosios valstybės narės teisme pareikšti reikalavimai nesutampa su pirmojoje valstybėje narėje anksčiau išnagrinėto ieškinio reikalavimais.

104. Mano nuomone, tam reikia nustatyti, ar rezultatas, kurį ieškovas tikisi pasiekti pareikšdamas naują ieškinį, net ir potencialiai nesikerta su pirminiu sprendimu išspręsto ginčo turiniu.

105. Vadinasi, kai pripažinimu remiamasi papildomai, dalyko tapatumas turi būti tikrinamas griežtai lyginant, viena vertus, pirmosios valstybės narės teisme pareikštus reikalavimus, dėl kurių tas teismas priėmė sprendimą, ir, kita vertus, antrojoje valstybėje narėje iškeltoje byloje pareikštų reikalavimų turinį ir tikslą.

106. Atsižvelgdamas į tokias aplinkybes, manau, kad iš esmės ieškinių dėl darbo sutarties nutraukimo ir ieškinių dėl darbo sutarties vykdymo dalykas nesutampa. Ginčas dėl darbo sutarties nutraukimo ir jos finansinių pasekmių, kurį išnagrinėjo vienos valstybės narės teismas, neturi jokios įtakos reikalavimams sumokėti pagal šią sutartį mokėtinas sumas už atliktą darbą.

107. Vis dėlto toks dalyko skirtumas niekaip neleidžia suabejoti antrosios valstybės narės teismo pareiga nagrinėjant bylą iš esmės atsižvelgti į pirmojoje valstybėje narėje priimto sprendimo sukeliamas pasekmes. Taigi tokioje situacijoje, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, teismas, nagrinėjantis reikalavimus dėl darbo užmokesčio, susijusio su darbo sutarties vykdymu, sumokėjimo, privalėtų atsižvelgti į galimą pradinio sprendimo poveikį ieškovo reikalavimams dėl darbo užmokesčio[63].

108. Atsižvelgdamas į visas šias aplinkybes, siūlau Teisingumo Teismui į performuluotus antrąjį ir trečiąjį klausimus atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad, kai pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimu antrosios

[60] 1994 m. gruodžio 6 d. Sprendimas *Tatry* (C-406/92, EU:C:1994:400, 45 punktas). Tuo pačiu klausimu žr. 2012 m. spalio 25 d. Sprendimą *Folien Fischer ir Fofitec* (C-133/11, EU:C:2012:664, 49 punktas) ir 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Nipponka Insurance* (C-452/12, EU:C:2013:858, 42 punktas).

[61] Pagal analogiją žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimą *Aannemingsbedrijf Aertssen ir Aertssen Terrassements* (C-523/14, EU:C:2015:722, 46 punktas).

[62] 2004 m. spalio 14 d. Sprendimas *Mærsk Olie & Gas* (C-39/02, EU:C:2004:615, 35 punktas).

[63] Taip būtų tuo atveju, jei pagal valstybės, kurioje priimtas sprendimas, teisę pirminiu sprendimu būtų nustatyta darbo sutarties nutraukimo data, kuri, tikėtina, turėtų įtakos laikotarpio, per kurį mokėtinas darbo užmokestis, pabaigai.

valstybės narės teisme remiamasi papildomai, ta pačia darbo sutartimi grindžiamų ieškinių, iš kurių vienas susijęs su prievolėmis, kylančiomis iš šios sutarties vykdymo, o kitas – su prievolėmis, kylančiomis dėl šios sutarties nutraukimo, pagrindas yra tas pats, bet jų dalykas skiriasi.

VI. Išvada

109. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau taip atsakyti į *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1) 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 33 ir 36 straipsniai

   turi būti aiškinami taip:

   dėl teismo sprendimo, priimto valstybėje narėje, kurios teisėje numatyta reikalavimų koncentravimo taisyklė, pagal kurią toms pačioms šalims draudžiama pareikšti naują ieškinį dėl reikalavimų, kurie galėjo būti pateikti pareiškiant ieškinį pirmą kartą, pripažinimo tos antrosios valstybės narės teismui nedraudžiama priimti sprendimo dėl tokių reikalavimų, net jei valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisėje numatyta panaši pareiga koncentruoti reikalavimus.

2) Reglamento Nr. 44/2001 33 ir 36 straipsniai

   turi būti aiškinami taip:

   kai pirmojoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimu antrosios valstybės narės teisme remiamasi papildomai, ieškiniai, kurie grindžiami ta pačia darbo sutartimi ir iš kurių vienas susijęs su prievolėmis, kylančiomis iš šios sutarties vykdymo, o kitas – su prievolėmis, kylančiomis dėl šios sutarties nutraukimo, pagrindas yra tas pats, bet jų dalykas skiriasi.